

Winter 2012

december/januari/februari

Peregrijn 15

peregrijnwinterjanuari/september

als de dooi invalt zullen deze als eerste weer terugkomen...

"De vogels fluiten, narcisjes steken hun kopjes uit het groene gras en het eerste bloeiende speenkruid is gesignaleerd". Een zinsnede uit de krant van 3 januari !!!

De natuur reageerde wel op dit warme weer. Zanglijsters en merels zongen al aarzelend hun lentelied. Kieviten waren massaal nog in Nederland hoewel ze anders al lang naar het zuiden zouden zijn getrokken. Ook futen zijn baltsend waargenomen.

Maar vogels zijn ook heel gevoelig voor daglicht en zo lang het niet wat langer licht is hebben de vogels dondersgoed door dat het nog winter is.

Bij de strenge koude zijn de kieviten weer vertrokken, want de bevroren bodem maakt het zoeken van wormen met de snavel onmogelijk. Nu de dooi invalt, zullen ze als eerste weer terugkomen.

Zolang het gras onder een niet al te dikke laag sneeuw ligt houden watervogels die gras eten, zoals ganzen, zwanen, meerkoet en smient, het nog wel uit. Vooral ganzen zijn goed in staat om de sneeuw weg te krabben om bij het gras te komen.

Maar de winter ligt achter ons en we steven af op de echte lente. Merels en lijsters laten zich al goed horen. En wat te denken van nu al een nest met 4 jonge kerkuilen!

inditnummer

- Een verslag en de resultaten van de ransuil in Brabant. Tevens nog een oproep van **Christien Hermesen** om ransuilroestplaatsen door te geven.
- Deel 2 van het stuifzandherstel in de Loonse en Drunense duinen. Het werk bevindt zich in een afrondende fase. Hier en daar is het resultaat al merkbaar!
- Alle grote foto's van vogels in de wintertijd zijn van **Adri de Groot**. www.vogeldagboek.nl
- Er wordt druk gewerkt om de zwaluwtil nog dit voorjaar in Oisterwijk geplaatst te krijgen. Een verslagje door **Hannie Nilsen**.
- **Ruud van Dongen** geeft ons een overzicht van 2011 over de middelste bonte specht in Noord Brabant. Tevens een oproep weer mee te doen met de nieuwe telling voor 2012.

Bedankt iedereen die weer heeft bijgedragen aan deze Peregrijn/winter no. 15.

Reacties, verslagen en berichten kun je sturen naar peregrijn@home.nl.

Veel leesplezier!

peregrijn maken we samen!

Enkele decennia geleden was de sijs als broedvogel nog zeldzaam in Nederland. Tegenwoordig broeden hier jaarlijks enkele duizenden sijen. Veel vogels uit Scandinavië en Rusland overwinteren in Nederland, waardoor de vogel 's winters in veel grotere aantallen aanwezig is. De zang van de sijs is een voortdurend kwetteren en wordt voorgedragen vanaf een zangpost of in de vlucht. In de winter komt de sijs ook meer buiten naaldbossen voor. De vogel eet voornamelijk zaden en hangt daarbij vaak behendig aan het uiteinde van een dunne tak.

ransuilen christienhermsen

de ransuil is een stille vogel die je niet op geluid kunt inventariseren....

Ransuilenproject Vogelwerkgroep IVN Oisterwijk

Het ransuilenproject heeft als doel het meten van de ransuilenstand in Noord-Brabant gedurende de wintermaanden. Dit doen we door het inventariseren van winterroesten. Het aantal vogels per roest wordt doorgegeven aan SOVON. Door dit een aantal jaren achtereen te doen proberen we inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de Ransuilenstand in onze provincie. Het is het tweede seizoen dat we er mee bezig zijn en deze keer hebben we hulp van SOVON gekregen, omdat deze organisatie hier nu landelijk aandacht voor vraagt. De Ransuil is een zogenaamde meeliftsoort in het "meetnet slaapplaatsen".

Voor ons komt het in de praktijk erop neer dat we zoveel mogelijk mensen proberen te mobiliseren. We moeten een "ransuilenetwerk" opbouwen. De ransuil is een stille vogel die je niet op geluid kunt inventariseren. We zijn dus afhankelijk van mensen die een roestplaats weten en ook nog willen melden. En hier hebben we al een van de eerste problemen. Niet iedereen wil zijn roest doorgeven omdat men bang is dat de exacte locatie bekend wordt en de uilen dan verstoord gaan worden. We proberen dit probleem uit de wereld te helpen door te zeggen dat wij als Ransuilenwerkgroep de exacte locatie niet hoeven te weten, als de gegevens maar naar SOVON gaan. SOVON heeft ons verzekerd uitermate voorzichtig met de informatie om te gaan en de locaties niet bekend te maken.

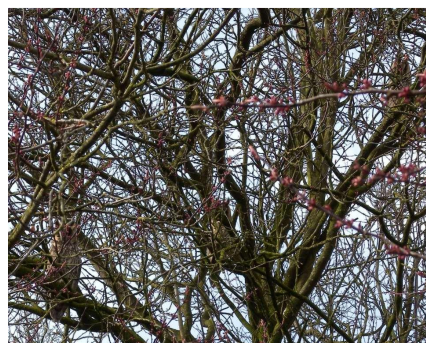
Want (en dat is ook een probleem) als de locatie bij een breder publiek bekend is, treedt inderdaad makkelijker verstoring op. Zeker als de roestplaats in een natuurgebied ligt. En ben je de uilen kwijt (vaak zitten ze nog wel in de buurt), ga ze dan maar weer eens zoeken.

Maar al met al mogen we niet klagen en dat doen we dus ook niet. Met een aantal vogelwerkgroepen en een aantal IVN's werken we goed samen. Ook is de samenwerking met Vogelwacht Uden gezocht. En niet te vergeten: Natuurmonumenten.

Daarnaast zou met name de samenwerking met Brabants Landschap vele malen beter kunnen, te meer omdat zij alle uilenwerkgroepen in hun bestand hebben. Dus daar is nog veel winst te behalen.

Het grootste probleem is echter de tijd. In een vrij korte periode moeten we toch een aantal mensen enthousiast proberen te krijgen en te houden. Ik (als coördinator) moet veel tijd steken in mailen en bellen. Daarnaast wil je regelmatig je "eigen" roestplaatsen bezoeken en bijhouden, maar ook wil je andere plaatsen wel eens controleren. Bovendien: wil je goed tellen (en zeker in dichtbegroeide bomen), dan zul je er in de schemering moeten staan om de uilen bij het uitvliegen te tellen. Dat geeft gewoon het beste resultaat. Maar er is geen mooier gezicht dan een ransuil in de schemering de boom te zien verlaten. Geruisloos, lichte onderzijde en vooral sierlijk. En er vliegen er altijd meer uit dan je overdag geteld had. De verrassing is weer compleet.

**DUS BESTE
VOGELAARS,
ZET 'M OP**

Hieronder volgt een klein overzichtje van de resultaten tot nu toe:

	2010-2011	2011-2012
Alphen	n.b.	10
Berghem	n.b.	9
Berghem	n.b.	3
Kampina	15	5
Kampina	n.b.	8
De Moer	1	?
Dorst	0	5
Eethen	11	11
's Gravemoer	2	4
Genderen	5	7
Haaren	n.b.	1
Helmond	12	?
's Hertogenbosch	n.b.	5
Klundert	n.b.	12
Lennisheuvel	1	1
Loonse en Drunense Duinen	10	11
St. Michielsgestel	8	5
Moergestel	5	4
Rosmalen	6	0
Waalwijk	2	0
Wijk en Aalburg	2	2

n.b.: deze locatie was in 2010-2011 niet bekend.
?: deze locatie moet nog gecontroleerd worden.

Als er mensen zijn die nog roestplaatsen weten, neem dan contact op met SOVON of met Christien Hermsen, christioh@planet.nl
Het zou geweldig zijn als er meer roesten naar boven komen.
Dus beste vogelaars: zet 'm op!

mededelingennatuurbeleid

in 2016 wordt opnieuw beoordeeld welke verdere maatregelen na 2021 nodig zijn....

Na bijna een jaar onderhandelen is er een onderhandelingsakkoord tussen het rijk en de provincies over het beleid voor natuur en landelijk gebied. Hoofdpunten uit het akkoord is dat de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) later voltooid wordt (in 2021) en dan kleiner van omvang is dan oorspronkelijk gepland. De provincies zijn vanaf 2014 financieel verantwoordelijk voor de herijkte EHS en krijgen daarvoor 100 miljoen extra in het Provinciefonds. Het akkoord namens het IPO is getekend door voorzitter Johan Remkes en gedeputeerde Ruud van Heugten en namens het rijk door minister Piet Hein Donner en staatssecretaris Henk Bleker. Het akkoord is voor goedkeuring voorgelegd aan de provincies en de Tweede Kamer die daar tot 24 december 2011 de tijd voor krijgen. Belangrijkste punt is dat het beleid voor het landelijke gebied in volle omvang wordt gedecentraliseerd van rijk naar provincies. Het rijk blijft eindverantwoordelijk voor de realisatie van de Europese verplichtingen en doelen. De provinciale verantwoordelijkheid beperkt zich tot de Europese verplichtingen waarvoor het rijk in het akkoord geld beschikbaar heeft gesteld. In 2016 wordt opnieuw beoordeeld welke verdere maatregelen na 2021 nodig zijn. Ook wordt dan bepaald of de beschikbare grond voldoende is om de herijkte EHS te realiseren. IPO-voorzitter Johan Remkes "Fraai is het niet maar meer zat er niet in. Dit akkoord was het maximaal haalbare met de huidige financiële ruimte van het kabinet. De positie van de provincies wordt door de decentralisatie versterkt". Het akkoord is door IPO en kabinet voorgelegd aan de provinciale bestuurders. Enkele provincies hebben ingestemd, een aantal nog niet. Aan deze situatie wordt nu nog gewerkt.

Elke laatste dinsdag van de maand zijn er bijeenkomsten van onze vogelwerkgroep. Kom ook eens een kijkje nemen en meng je in één van de discussies die gaan over allerlei vogelzaken.

Zolderverdieping Koetshuis Torenstraat 32 Helvoirt. Aanvang 20.00 u.

Finale stuifzandherstel in zicht

Het LIFE+ project Stuifzandherstel (Sand Dynamics in Inland Dunes) gaat deze winter de derde en laatste fase van uitvoering in. In deze nieuwsbrief leest u waar en met welke maatregelen het unieke stuifzandlandschap nieuw leven wordt ingeblazen. De komende werkzaamheden zijn veel kleinschaliger dan die van vorige winter bij de Roestelberg. Toch zullen ook nu delen bos worden gekapt om bestaande zandverstuivingen te behouden en te vergroten.

De openheid die terugkeert in het gebied heeft een gunstig effect op de windwerking, waardoor ook hier het zand weer gaat stuiven.

Uitzicht over bos, heide en zand

Wie nu bij de Roestelberg de randwal oversteekt, loopt niet meer direct het bos in. De bosrand ligt nu ruim 500 meter verder naar het zuiden. Ongeveer 72 hectare bos heeft plaatsgemaakt voor een open landschap waar de wind nu de ruimte heeft om voldoende kracht op te bouwen. Kracht die nodig is om het zand van de randwal en de oostelijke zandvlakte te verplaatsen. Dat het werkt, bewijzen de verstuivingpatronen in het zand, die al overal zichtbaar zijn.

Natuurmonumenten heeft op de westelijke randwal van de Roestelberg een bank geplaatst, die door Libelle magazine werd geschonken. Vanaf deze plek heeft u een prachtig uitzicht op het nieuwe landschap.

Plaggen van stukjes heide

Deze winter wordt tussen de Roestelberg en Bosch en Duin heide geplagd. Verspreid door het gebied worden kleine stukjes heide met struik en al verwijderd. Hierdoor wordt weer zand blootgelegd dat kan gaan stuiven. Daarnaast komt er meer variatie in de vegetatie. Op de zandplekken krijgt de typische stuifzandvegetatie een kans en ontstaan weer mossen korstmossapilten, waarin pollen buntgras en jonge heideplantjes kunnen groeien. Verspreid over het hele gebied, wordt totaal ongeveer 10 hectare heide geplagd.

Boomstobben uit de weg geruimd

Bij het kappen van de bomen bij de Roestelberg zijn veel boomstobben in de grond achtergebleven. Ondanks begrazing door schapen in dit gebied, schieten er nu 'groene pruiken' uit deze stobben. Vooral vuilbomen en berken steken massaal de kop op. Dit vraagt om actie, want anders groeit het gebied weer snel dicht. Daarom worden deze winter alle stobben met wortel en al verwijderd en afgevoerd.

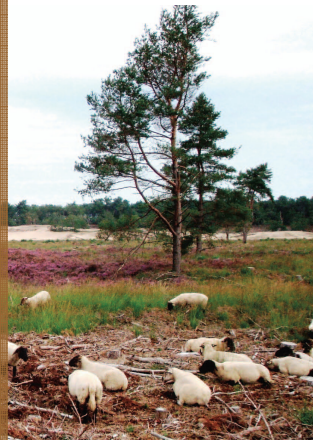
Schaapskudde gaat de uitdaging aan!

In korte tijd is er veel bereikt. Mooie open ruimtes waar wind en stuifzand vrij spel hebben. Maar de grootste uitdaging staat ons nog te wachten. Hoe houden we deze gebieden open? Natuurmonumenten heeft ervoor gekozen hiervoor een schaapskudde in te zetten. Maar hoeveel schapen zijn er nodig om het hele gebied open te houden, is één kudde voldoende?

Wanneer en hoelang moeten ze grazen? Die antwoorden moeten in de praktijk gevonden worden, want Natuurmonumenten werkte niet eerder aan zo'n groot stuifzandherstelproject.

Het zal waarschijnlijk enige jaren duren voor de begrazing goed is afgestemd op de verschillende plekken in het gebied.

Afgelopen jaar bleek al dat de begrazing van de kapvlakte bij de Roestelberg veel intensiever moet gebeuren. In 2012 zullen de schapen daarom veel langer in dit deel van de duinen blijven grazen.

Stukje Kampina in de duinen

Op veel plekken in de duinen lagen vroeger natte heideveldjes, waar soorten als dopheide, zonnedaauw en klokjesgentiaan groeiden. Begin jaren tachtig was hier door verdroging en het dichtgroeien van de heidevelden nog weinig van over. Langs het fietspad, ter hoogte van de heideveldjes, ligt nog een natuurlijke laagte waar het herstel van natte heide een goede kans maakt.

Enten geeft goede resultaten

Uit ervaring blijkt dat met het enten van heideplaggen de gewenste plantensoorten binnen drie jaar terug zijn. Met de plaggen komen namelijk ook allerlei schimmels en bacteriën mee, die nodig zijn om het zaad te laten ontkiemen. Voor het herstel van natte heide in de duinen wordt heideplagsel van de Kampina gebruikt. Eind jaren negentig is langs het fietspad bij Bosch en Duin ook een stukje natte heide hersteld. Hier werd de enttechniek niet toegepast en het duurde meer dan tien jaar voor het zaad tot ontkieming kwam.

Iedereen kan straks van het uitzicht genieten!

Nog deze winter wordt gestart met de aanleg van een groot uitzichtpunt op de randwal bij Bosch en Duin. Daardoor kunnen bezoekers straks de grootsheid van de stuifzandvlakte ervaren. Door de aanleg van een breed betonpad met een lengte van ongeveer 450 meter, kunnen ook rolstoelgebruikers en mensen met een scootmobiel gaan genieten van het unieke stuifzandlandschap. Het uitzichtpunt wordt een waaievormig plateau dat iets verzonken ligt in de randwal. Over een lengte van meer dan 15 meter slingert een bank langs een muur van keien. Langs de route worden ook meerdere banken geplaatst, zodat mensen die slecht ter been de tocht naar het uitzichtpunt in etappes kunnen maken. Stichting Zet Brabant en de gehandicaptenplatforms van Heusden en Loon op Zand hebben geadviseerd bij de ontwikkeling van het uitzichtpunt.

Betrokken partijen

Natuurmonumenten geeft met dit stuifzandherstelproject invulling aan Europese, nationale en provinciale natuurbeschermingsdoelstellingen.

Het project wordt voor de helft gefinancierd met een LIFE+ Nature bijdrage van de Europese Unie. De andere helft kan worden uitgevoerd met steun van de Provincie Noord-Brabant, het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en van Natuurmonumenten.

De ingestoven eikengroepen (eikenforten) moeten voor hun zonlicht tegenwoordig concurreren met de veel hogere grove dennen, die hier in de vorige eeuw zijn aangeplant. De eiken groeien nu letterlijk naar boven om zo nog een beetje zonlicht op te vangen. Maar hierdoor verliezen ze hun mooie brede groeivorm. En die natuurlijke vorm maakt eikenforten nu juist zo majestueus en tot een echte blikvanger in het landschap. Door de dennen te verwijderen, kunnen de eiken weer naar het formaat van weleer groeien.

Meld je aan op de site van Vogels in Brabant

Op zaterdag 10 maart organiseren het SWEV en SOVON in samenwerking met het VIB weer de jaarlijkse SWEV-dag. De bijeenkomst zal plaatsvinden in het Biesboschmuseum in de Noordwaard van de Brabantse Biesbosch. We nodigen u van harte uit voor deze dag.

Programma

- 09.00 u. Ontvangst in het Biesboschmuseum met koffie/thee
- 09.30 u. Welkomstwoord door dagvoorzitter Cor Huijgens (Madese NatuurVrienden)
- 09.40 u. LSB-berichten door Sovon-DC Roland -Jan Buijs
- 10.05 u. Akkervogelbeheer volgens het Groninger Model: is de terugkeer van de Grauwe Gors toeval? door Ben Koks
- 10.35 u. Pauze
- 11.05 u. 'Sovon-berichten' door Henk Sierdsema (SOVON-ambassadeur)
- 11.20 u. De jaarrondcyclus van Circus pygargus: van de Dollardpolders naar de Sahel door Ben Koks
- 12.20 u. Inleiding excursie door Thomas van der Es
- 12.30 u. Lunch
- 13.30 u. Wandeling onder leiding van boswachter Thomas van der Es in de Biesbosch
Tevens is het mogelijk om een wandeling te maken naast het Biesboschmuseum

Lunch is ter plaatse verkrijgbaar: Bestaat uit broodje ham/kaas, krentenbol, fruit en melk/karnemelk.

Kosten voor de lunch (inclusief koffie/thee in de korte pauze) bedragen € 10,00 per persoon.

Ook alleen koffie/thee is mogelijk: € 2,50 voor koffie/thee tijdens pauze en lunch.

Graag bij aanmelding aangeven of je gebruik wilt maken van bovenstaande lunch.

Aanmelden via website. Om de organisatie gemakkelijker te maken vragen wij u om u van te voren aan te melden voor deze Swev-dag. Ga hiervoor naar www.brabantsevogels.nl en meldt u **uiterlijk 4 maart a.s.** aan. U vindt hier ook de routebeschrijving naar het Biesboschmuseum.

Heggenmussen gedragen zich zeer onopvallend en hebben een nogal verborgen leefwijze waarbij zij als een muis onder de struiken rondscharrelen om hun kostje bij elkaar te halen. Blijkens de ringgegevens is de heggenmus in Nederland een echte standvogel. Maar 's winters kunnen er wel exemplaren uit het hoge noorden hier overwinteren, maar ook doortrekken. Overtrekkende heggenmussen vliegen vaak vrij hoog en zijn dan alleen aan het schelle trekroepje te herkennen. De heggenmus is een van de vroegste zangers van het voorjaar.

agenda maart/april/mei

- Maart** +Beleef de Lente komt weer terug! Vanaf 1 maart zijn de camera's weer actief.
 +SWEVdag in de Biesbosch 10 maart.
 +Op zaterdag 3 en 10 maart organiseert Landschapsbeheer een cursus 'Hoogstamfruitboom snoeien'. Voor meer informatie erijken@brabantslandschap.nl
- April** +Brabants Landschap organiseert op 2^e paasdag 9 april "de Dag v/h Landschap".
- Mei** +Om meer mensen kennis te laten maken met het kijken naar vogels organiseren Vogelbescherming en Sovon de 'Nationale Vogelweek' 12 t/m 18 mei 2012.
 +Zaterdag 12 mei organiseert Brabants Landschap de Open dag van de Eendenkooi in het gebied Plompveld
- Voor meer informatie zie de verschillende websites.

Elke laatste dinsdag van de maand bijeenkomst in het Koetshuis te Helvoirt.

Eind mei verschijnt Peregrijn 16 lente 2012

dezwaluwtil gierzwaluwwerkgroep/hannienilsen bedoeling is het plaatsen van een innovatieve en duurzame nestelgelegenheid voor de huiszwaluw en gierzwaluw....

December 2011 waren eindelijk alle vergunningen voor onze zwaluwtil rond: ontheffing van het bestemmingsplan, kapvergunning voor enkele boompjes, toestemming om een sloot te graven en, ook niet onbelangrijk, toestemming van het waterschap om onze sloot op die van hen aan te sluiten. Ten slotte gaf ook de commissie welstand zijn zegen aan het project en kon het Grote Wachten beginnen.

De verleende vergunning moest 6 weken ter inzage liggen en in die tijd konden belanghebbenden bezwaar aantekenen. Spannend, maar half januari konden we dan toch eindelijk aan de slag.

Toen de materialen werden gebracht, begon ik pas echt te beseffen waar we aan begonnen waren. Zoveel hout, deels van indrukwekkende dimensies zoals de 4 staanders van 25 x 25 cm en 6 meter lang. Zouden Gerard (van der Kaa) en Jo (Schilders) hier zonder gedetailleerde werkbeschrijving werkelijk een zwaluwtil van kunnen maken?

Maar beide heren zijn meteen aan de slag gegaan en met behulp van hand- en spandiensten van vrijwilligers van beide vogelwerkgroepen vordert het werk gestaag. Het onderstel voor de huiszwaluw is al bijna klaar. Begin februari wordt waarschijnlijk begonnen aan het bovenste gedeelte van de til waarin broedruimtes voor de gierzwaluw zullen komen.

Geïnteresseerd in de voortgang van ons project? Kom gerust eens een kijkje nemen aan de Kievitsblekweg. Maar graag eerst even contact met Gerard (06 24198030)

Ik was een beetje in gebreke gebleven betreffende de Mibo-gegevens van 2011 voor de tellers die zich afgelopen jaar weer hebben ingespannen om de stand van deze soort in Noord-Brabant in kaart te brengen. Bij dezen dus de overzichtskaart met territoria en een overzicht van alle locaties met toelichting. Nogmaals mijn excuses voor de late informatievoorziening

.....EN DUS OOK WEER DE OPROEP VOOR 2012

Belangrijk om te melden is dat we weer met de nieuwe SOVON-interpretatieregels werken.

Oude Regel was:

2 waarnemingen waarvan één na 1 maart en voor 20 juni

Nieuwe Regel is:

voor losse individuen: 2 waarnemingen tussen 15 april en 20 juni

voor paren, territoriale waarnemingen of nestindicatie: één waarneming na 1 maart en voor 20 juni.

Daarmee wordt het enerzijds gemakkelijker (je hebt namelijk maar één goede waarneming nodig), maar anderzijds ook moeilijker (het moet namelijk wel minimaal een paartje of territoriale waarneming betreffen) en twee waarnemingen (2 weken uit elkaar) van losse exemplaren na 15 april is bijna ondoenlijk, dan kunnen ze namelijk erg onvindbaar zijn.

Gelukkig geeft SOVON niet aan wat ze onder territoriale waarnemingen verstaan. Bij Middelste Bonte Spechten (en de meeste andere spechten ook) zijn de bij ons bekende territoriale gedragingen (gaaien bij Mibo, roffel bij Klebo en Grobo, lach bij Groene en Zwarte) namelijk helemaal niet zo territoriaal. Het is meer zgn. "advertising". Echt territoriaal gedrag, waarbij ze andere spechten of andere vogels en predatoren weggagen wordt meestal niet als zodanig onderkent. **Bij de Middelste Bonte Specht mag je dus meer gedragingen territoriaal noemen dan alleen het gaaien!!!**

Laten we met elkaar afspreken dat we ook uitgebreide gewone roepsessies (bik-bek-bek) en overduidelijk enthousiast geroep en gekrijs tot deze gedragingen rekenen. **Het is dus zaak goed te noteren wat je ziet en hoort!!!! (het soort geluid, achtervolgingsvluchten van meerdere individuen en nestinspectie)**

Enkele bruikbare geluiden zijn op te halen bij www.brabantsevogels.nl

Voor de tellers die zich de afgelopen jaren hebben aangemeld de vraag of zij ook dit jaar weer die gebieden gaan doen. Hieronder het overzicht met gebieden waar zich mensen voor hadden aangemeld.

Gebiednaam	Waarnemers	Gebiednummers
Dassenberg	Ton Bakker	1011
Eikelenberg (Oudland)	Ton Bakker	1041
Buitenlust (Vrederust)	Ton Bakker	886
Mattemburgh, Lindonk	Ray Teixeira, Jos Jacobs e.a.	715
Borgvlietsche Duinen	Ray Teixeira, Jos Jacobs e.a.	777, 785
Wouwsche Plantage-centrum	Ray Teixeira, Jos Jacobs e.a.	719, 723, 731, 748, 749, 777, 784
Reeberg (Putte)	Hidde Bult	527
Pannenhoef	Gerard Sand	850
Liesbos	Tim en Luuk van Oerle	1074
Luchtenburg (Chaaam)	Huub Don	876, 905, 924, 934
Chaaamsche Bosch (Valkenberg)	Huub Don	922
Valkenberg (Chaaam)	Huub Don	954
Plantloon	Kees Kraneveld	1205
Achterste Hoeven (Drunense Duinen)	Kees Kraneveld	1199
De Brand, 1e Klamp	Jan van Rijsewijk	1120, 1245
Brand, 2e Klamp	Frans van Erve	1126
Brand, Nieuwe Tiend	Nico Hilgers, Hans van Berkel	1131, 1135, 1146
Brand, Nieuwe Tiend-noord	Hans van Berkel	1150, 1167, 1169, 1178
Brand, Oude Tiend-zuid	Frans van Erve, Nico Hilgers	1133, 1158, 1166
Brand, Hoornmanken Tiend	Patrick Martens	1172, 2330, 2331
Brokkenbroek (Helvoirt)	Frans van Erve	2314, 2328, 2332
Zwijnsbergen (Helvoirt)	Frans van Erve	2344
De Baest	Wiel Poelmans	2245, 2247, 2248, 2252, 2255, 2260
Smaalbroeken, Kampina	Henk Sierdsema, Frans van Erve	2281, 2283, 2284, 2285, 2286
Veldersbosch/Heerenbeek	Rik de Greef, Cor Karsemakers	voornamelijk 989
De Geelders	Rik de Greef, Cor Karsemakers	voornamelijk 1090
Eldebroek, Geelders	Janmartin Rahder	1117
Halse Barrier (St-Michielsgestel)	Jaap van der Linden	2323
Wilhelminapark-noord (St-Michielsg)	Jaap van der Linden	1168
Wambergse Kampen	Janmartin Rahder	1216, 1217, 1227,
Wamberg	Janmartin Rahder	1221, 1223, 1225, 1226
Wolvenbos (Vinkel)	Martien van Niftrik	1218
Kasteel Heeswijk	Jan van Diermen	1194
Wijboschbroek	Jan van Diermen	1143, 1153, 1165, 1177, 1181, 1187
Gagelvelde, Elshouters	Mark Sloendregt	526
De Bergen (Asten)	Rob Boesten	576
Stippelberg, Beestenveld+Klotterpeel	Anton Sijbers	918, 936, 970, 975, 985
Molenheide, Sint Hubert	Huub Hendriks	1206
Sint Anthonisbos	Huub Hendriks	1105, 1132, 1140, 1173
Bunthorst	Jan Centen	1049, 1052, 1054, 1056, 1058, 1061, 1062, 1064, 1067, 1075
Sassekamp (Boxmeer)	Leo Daanen	1188
Makken, Koudenhoe (Vierlingsbeek)	Leo Daanen	1055

Puntsgewijs de delen van Brabant volgend:

-Brabantse Wal

Hier zit vanaf 27 januari een exemplaar op Mattenburgh-west. Van de Wouwse Plantage geen bericht. En misschien kan iemand eens op de grens gaan kijken (Staartsche Duinen), waar er afgelopen jaar in april een werd gezien. Ik heb geen idee of dat geschikt terrein is.

-Breda, Chaam, Ulvenhout

Voorlopig alleen waarnemingen in het Liesbos en bij Hondsdonk.

-Drunense Duinen/De Brand

Nog geen waarnemingen bij Plantloon, maar daar gaat dit jaar weer gezocht worden door Kees Kraneveld. In De Brand zijn inmiddels ook weer op twee plekken Mibo's geconstateerd.

-Veldersbos/Heerenbeek

Daar lijkt het redelijk los te barsten. Diverse waarnemingen. Ik denk dat we in maart weer een simultaantelling moeten organiseren!!

-Geelders

NIETS!!! Misschien ook de moeite waard om daar eens met meerdere mensen te gaan zoeken.

-ruime omgeving van Vught

Er zijn inmiddels meldingen van De Wamberg (Berlicum), De Eikenhorst (Esch) en Maurick (Vught).

-De Maashorst

Zelfs in De Maashorst is in januari een Mibo gezien.

-De Kempen

Voorlopig waarnemingen in de omgeving van Valkenswaard en bij Heeze.

Middelste Bonte Spechten in 2011 in Noord-Brabant

Het seizoen 2012 staat voor de deur terwijl de gegevens over 2011 zijn slechts in verkorte vorm wereldkundig zijn gemaakt op www.brabantsevogels.nl.

Bij dezen dus voor alle mede-Mibo-tellers weer het volledige overzicht met tekst en uitleg

Het aantal locaties waar de soort in 2011 is waargenomen is explosief gegroeid. Op niet minder dan 38 plekken werden in het voorjaar Middelste Bonte Spechten aangetroffen. Dit leverde onder de nieuwe SOVON-regels 24 geldige territoria op en 14 locaties waarvan de waarnemingen niet voldeden. Daarnaast werd er in het najaar in het uiterste oosten van de provincie een zwerver aangetroffen.

De nieuwe SOVON-regels (1x territoriaal/paar van 1 maart tot 20 juni, 2x een los individu van 15 april tot 20 juni), maken het moeilijk om op basis van losse individuen tot een territorium te komen.

DE TERRITORIA (grotweg van west naar oost)

1) Mattemburgh-west: Na 2 jaar afwezigheid werd op deze locatie weer eens een mannetje aangetroffen van 8 februari tot 11 maart. In eerdere jaren was hier een territorium in 2006 en 2007. In 2008 werd er slechts eenmalig een waarneming doorgegeven in februari.

2) Wouwse Plantage: Al weer het derde jaar op rij bezet. Helaas slechts één waarneming in 2011, maar onder de nieuwe SOVON-regels telt hij dan wel.

3) Trappistenklooster Zundert: Een nieuwe locatie. Op basis van de geschiktheidskaart van Henk Sierdsema kwam deze plek er niet uit. Blijkbaar is de aanwezigheid van enkele mooie lanen afdoende om een Middelste Bonte Specht aan te trekken.

4) De Moeren (Zundert): Eveneens een nieuwe locatie en ook hier is weinig geschikt aaneengesloten bos aanwezig.

5) Liesbos: Ook al vanaf 2006 bezet (met uitzondering van 2008). In 2011 echter voor het eerst een paartje aanwezig.

6) Ulvenhoutsche Bosch: Ook een nieuwe locatie. Het was te verwachten dat in dit zeer geschikte bos een keer een Mibo zou opduiken.

7) Hondsdonk (Chaan): Na een losse waarneming in 2007 al het tweede jaar op rij dat deze plek bezet is. Helaas – in tegenstelling tot vorig jaar – ditmaal slechts een eenzaam mannetje.

8) Hondsdonk-zuid (Chaan): Een nieuwe plek. Hier werd eenmalig een paartje waargenomen, maar dat telt ook onder de nieuwe SOVON-regels. De exacte plek is niet zo geschikt, maar in de omgeving is wel degelijk mooi bos aanwezig.

9) De Brand, Tweede Klamp: In 2006 al bezet en nu dus weer eens een keer.

10) De Brand, Oude Tiend: Na een losse waarneming in 2008 werd hier in 2010 al een enmalig territoriale man aangetroffen. Toen golden de oude SOVON-regels nog (2 waarnemingen noodzakelijk) zodat er in 2010 geen territorium uit kwam. In 2011 werd er op deze plek een paartje aangetroffen. Waarschijnlijk heeft er iets verder oost een tweede paar gezeten, waarvan echter geen waarnemingen binnen de datumgrenzen binnenkwamen (wel ervoor én erna). Ook in de Nieuwe Tiend heeft waarschijnlijk een territorium gezeten, maar met maar één niet territoriale waarneming binnen de datumgrenzen telt deze dus ook niet mee.

11) Wargashuyse (Vught): Ook al nieuwe locatie! Met direct een paarwaarneming in de goede tijd.

12) Maurick (Vught): Al vanaf 2006 komen hier waarnemingen vandaan, maar pas in 2010 en 2011 leidde dit tot geldige territoria.

13) Kampina, Huize Kampina: Al weer voor het tweede jaar bezet. Hier werd in 2011 het enige zekere broedgeval vastgesteld (man met uitgevlogen juvenielen)

14) Veldersbos, tNv Negen Dreven: Een losse man maakte het hele Veldersbos onveilig en was herkenbaar aan een erg hese/krijgende variant van de bekende territoriumroep. Hij had af en toe met het paartje bij Negen Dreven en het mannetje in het noordoosten van het

Veldersbos.

15) Veldersbos-noordoost: Voor zover bekend een losse territoriale man, die i.i.g. tot 12 maart gezien is.

16) Veldersbos, Negen Dreven: De meest betrouwbare plek in Noord-Brabant. Al vanaf eind 2005 bezet. Ook in 2011 weer een paartje aanwezig.

17) Heerenbeek, landhuis: Ook al vanaf 2006 bezet. In 2011 slechts weinig waarnemingen. Vreemd genoeg werden er in de rest van landgoed Heerenbeek geen waarnemingen gedaan in 2011. In 2010 zaten hier nog zeker drie territoria!!

18) Goorloop (Bladel): Slechts enkele snippers geschikt bos in een zeer grote lap brandhout (Boswachterij De Kempen). Blijkbaar dus afdoende (in juli 2003 was er in deze hoek al eens een waarneming!!).

19) Gorp en Roover, Nieuwe Hoef: Zeer geschikte locatie, die pas in 2011 resultaat oplevert, MET GELIJK MAAR DRIE TERRITORIA (hebben we hier iets gemist in de afgelopen jaren?). Op de genoemde locatie zat een paartje, dat ook nestinspecterend is waargenomen.

20) Gorp en Roover, Paradijsbrug: De tweede plek in dit mooie bos. Een los territoriaal mannetje, dat af en toe in de clinch lag met het paar bij de Nieuwe Hoef

21) Gorp en Roover, De Moerkes: Ook hier was een territoriale man aanwezig.

22) De Hertgang (De Utrecht): Een eenmalige waarneming van een territoriale man. In 2006 al eens op drie plekken in deze omgeving territoriale mannen, die onder de nieuwe SOVON-regels zouden tellen.

23) Groote Slink - Bunthorst: Een nieuwe locatie, of toch niet. Volgens locals zouden er voor 2008 al enkele jaren Mibo's in dit bos hebben gezeten. Details daarover ontbreken echter. In 2011 was er dus een paartje aanwezig.

24) Stippelberg: Een nieuwe locatie. In dit massieve bos zijn maar weinig geschikte plekken voorhanden, maar blijkbaar weet de soort die snippers toch te vinden en dook er aldus in 2011 een paartje op.

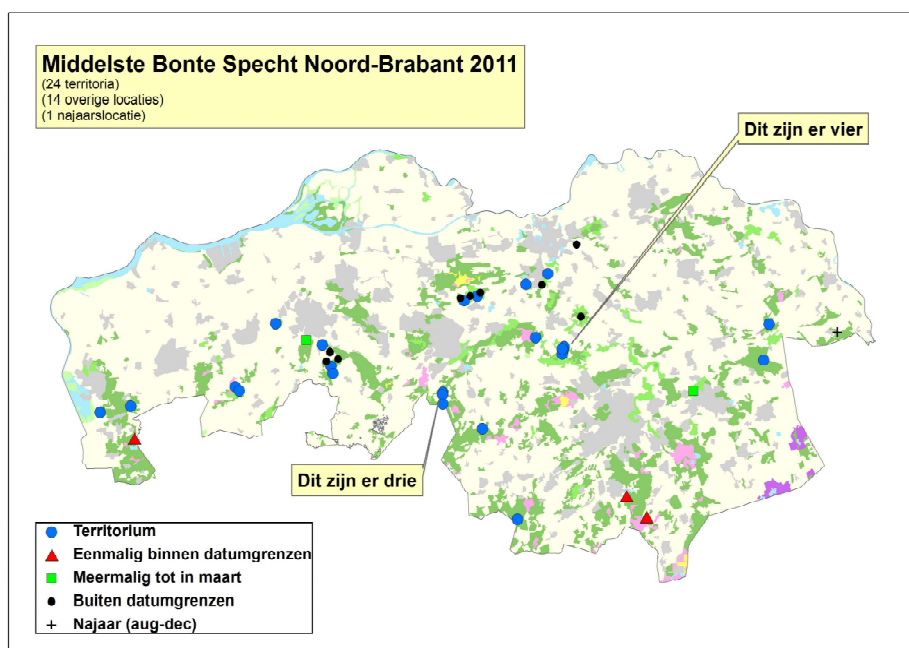
EN DEZE HAALDEN HET NIET (gegevens alleen Midden-Brabant)

De Brand, Eerste Klamp: Eenmalige waarneming buiten de datumgrenzen. Een zeer geschikt bos, maar de vogel kan ook uit een territorium in de omgeving afkomstig zijn. (Tweede Klamp, Nieuwe Tiend).

De Brand, Nieuwe Tiend: Eén waarneming vóór de datumgrens, één erbinnen, maar niet territoriaal en diverse waarnemingen ná de datumgrens. Helaas niet voldoende, maar hier heeft vrijwel zeker een territorium gezeten. Deze zou onder de oude SOVON-regels wel tellen!!

De Brand, Oude Tiend 2: Er hebben in de Oude Tiend zeker minimaal drie exemplaren gezeten. Helaas zijn er binnen de datumgrenzen slechts van één paartje afdoende waarnemingen verzameld.

Voorburg (Vught): Een januariwaarneming. Ook in oktober 2010 was hier een mannetje gezien. Waarschijnlijk zit er ergens in de omgeving nog een onbekend territorium, maar diverse stukken bos zijn hier particulier en niet toegankelijk.

december

Grutto doet het goed in de Hilver

Het gaat goed met de grutto in het Moergestels Broek, een natuurgebied in de Hilver. Dat zegt Natuurmonumenten dat het weidevogelgebied beheert, op basis van weidevogeltellingen. Het Bureau Natuurverkenningen voerde eind oktober de vogeltellingen uit in opdracht van de provincie. Het doel was om vast te stellen of het aantal grutto's wordt beïnvloed door de werkzaamheden rond het riviertje de Reusel. Er zijn 63 nesten geteld, waarvan 39 in het Moergestels Broek. "Een heel mooi resultaat dat aangeeft dat we met ons beheer op de goede koers zitten", reageert projectleider Hans Hofland. Hofland is positief gestemd over de ontwikkeling van de gruttipopulatie. "Hun leefgebied wordt aantrekkelijker en ik verwacht dan ook geen afname." De gruttonesten worden vijf jaar gevolgd. Ook worden waarnemingen verzameld van negen andere soorten weidevogels.

December

Protest tegen Bleker

Loek Hilgers en Peer Busink, leden van de landinrichtingscommissie De Hilver, zijn komende maandag demonstratief afwezig bij een bliksembezoek van Henk Bleker aan Haghorst. Met de CDA-staatssecretaris, die daar één van 's-lands laatste klassieke ruilverkavelingen rond Hilvarenbeek komt afsluiten, is volgens hen geen zinvolle gedachteswisseling mogelijk over diens 'kwadellijke' bezuinigingbeleid. Als gevolg daarvan dreigen diverse natuurgronden in die zijn geruild of aangekocht in het landinrichtingsgebied weer te moeten worden verkocht, zo schrijven zij aan de Dienst Landelijke Gebied die Bleker heeft uitgenodigd. Hilgers en Busink doelen hierbij op de gronden voor hermeandering van de Reusel bij Baarschot

en voor natuurontwikkeling in het stroomgebied van de Roodloop bij Hilvarenbeek.

December

Nostalgische heidekoe terug in Brabant

Tien heidekoetjes gaan als eigendom van Natuurmonumenten grazen op de natuurgebieden rond de Moeren tussen Zundert en Rupchen. Drie koetjes worden toegevoegd aan de schaapskudde van Stijn Hilgers die rondzwerft in de regio Alphen-Chaam, Riel en de Kempen. Niet alleen leveren ze volgens Stijn Hilgers een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit op de heidegronden, maar bieden ze ook voor de recreant een nostalgische aanblik die herinnert aan schilderijen van Paulus Potter waarop de dieren al werden afgebeeld. "Van deze heidekoe zijn er nog geen twintig meer op de hele wereld", aldus Ad Taks die ook betrokken was bij het terugzetten van het Chaamse Hoen.

December

Zeearenden bouwen nest

Voor het eerst in de historie van de Biesbosch heeft een paartje zeearenden het natuurgebied uitgekozen als broedplek. Dat heeft Staatsbosbeheer bekend gemaakt. De imposante roofvogel werd al sinds 2006 als wintergast gesignaleerd, maar nooit eerder bouwde de zeearend er een nest. Het paartje zeearenden bouwt het enorme nest in een populier vlakbij een kreek die vaak door kanovaarders wordt gebruikt. Omdat de vogels in deze fase van hun broedpoging rust nodig hebben, is de omgeving voorlopig afgezet. Boswachter Thomas van Es noemt de ontdekking van het nest 'een kroon op het werk'. "Dank zij verschillende natuurontwikkelingsprojecten werd de Biesbosch de laatste jaren flink

uitgebreid. Het zoetwatertijdgebied is daardoor een aantrekkelijke plek geworden als jacht- en broedgebied voor de zeearend". De Biesbosch is het vijfde natuurgebied in Nederland waar de zeearend zich als broedvogel heeft gevestigd.

Januari

Fauna te traag voor klimaatomslag

Dieren zijn slecht aangepast aan het veranderende klimaat. Vlinders en vogels lopen achter bij de naar het noorden opschuivende klimaatzones. Hierdoor wordt hun leefgebied kleiner en dalen ze in aantallen. Dat blijkt uit een grote Europese studie in zeven landen. "Het klimaat dat we twintig jaar terug in Maastricht hadden, zit nu ten noorden van Zwolle", zegt Chris van Swaaij van de Vlinderstichting. Goede gegevens van het effect hiervan ontbreken veelal. Voor vlinders en vogels zijn deze data er wel. De aantallen aan de zuidkant van hun biotopen dalen omdat het daar te warm wordt. Maar de dieren schuiven minder hard op naar het noorden dan dat ze in het zuiden uitsterven. Vlinders lopen 135 kilometer achter bij de opschuivende klimaatzones en vogels zelfs meer dan 200 kilometer. "Vogels passen zich minder snel aan dan vlinders, doordat ze langer leven en vaak naar dezelfde broedplek terugkeren." Het probleem wordt versterkt doordat het kabinet een streep zet door de Ecologische Hoofd Structuur. Hierdoor zijn er minder verbindingzones tussen natuurgebieden en kunnen de dieren minder makkelijk opschuiven. Veel vlinders die van warmte houden doen het goed. Zo ruikt de koninginnenpage op, een grote gele vlinder. "Toen de Vlinderstichting begon in 1990 was die alleen op de St. Pietersberg in Zuid-Limburg te zien. Nu komt ie voor in heel zuidelijk Nederland en over 15 jaar ook in Groningen, tot op Schiermonnikoog."

Lastiger is het voor de soorten die van kou houden en waarvoor Nederland de zuidgrens is. Voor hen krimpt het leefgebied. B.v. voor het veenbesblauwtje. "Van die soort zien we de aantallen al jaren dalen. Nu komt deze alleen nog voor op enkele plekjes in Drenthe en Groningen, terwijl het veenbesblauwtje vroeger ook in de Achterhoek voorkwam en zelfs in Noord-Limburg. Een kurkdroog jaar kan de genadeklap geven. " Ook vogelgemeenschappen veranderen, ziet Cris Turnhout, vogelonderzoeker bij Sovon. "Soorten die bij ons vanuit het zuiden binnenkomen zijn de bijeneter en de kleine zilverreiger. Soorten die verder noordwaarts trekken en straks ons land verlaten zijn de spotvogel en de matkop. " Van Turnhout wijst op het effect van deze andere soortensamenstelling van vogel- en vlindergemeenschappen. "Hierdoor kunnen voedselrelaties in het gedrang komen. Zoals voor de bonte vliegenvanger. Hiervan komen de jongen in warme jaren pas uit nadat de piek van het rupsenaanbod al voorbij is. De uitkomst van het voedselprobleem laat zich raden".

Terwijl Hollanders en Friezen en alle andere landgenoten hun borstrokken uit de linnenkast trokken en de ijzers uit het vet haalden, ging de natuur gewoon haar eigen gang, vorst of niet. Dit futenpaar trof begin januari de laatste voorbereidingen om nageslacht te verzekeren. Wellicht hebben ze een winterstop moeten inlassen. Het baltsgedrag van futen is erg spectaculair: beide vogels zwemmen met gestrekte hals naar elkaar toe en rijzen met de borsten tegen elkaar op uit het water. De vogels schudden hierbij met de kop en bieden elkaar plantenmateriaal aan.

